

Apmācību kurss „Naida kurināšanas ierobežošana internetā - saturiskie un tehniskie aspekti”¹

Kursa apraksts

Dažādu faktoru ietekmē Latvijā aizvien aktuālāks kļūst jautājums par naida runu un neiecietības izpausmēm internetā, ko pastiprina interneta lietotāju anonimitāte. Vārdiski tiek aizskarti cilvēki ar atšķirīgu ādas krāsu, etnisko vai reliģisko piederību. Gan politiķu vidū, gan sabiedrībā vērojama neiecietība pret homoseksuāli orientētiem cilvēkiem. Arī sabiedriskās domas aptaujas liecina par ievērojamu neiecietību un negatīvu attieksmi pret personām ar tumšāku ādas krāsu, imigrantiem, patvēruma meklētājiem, atsevišķu etnisko grupu pārstāvjiem un seksuālajām minoritātēm. Saskaņā ar 2011. gada decembrī veiktās aptaujas datiem, 38% Latvijas iedzīvotāju atzina, ka negribētu dzīvot kaimiņos romiem, 26% - ar seksuālo minoritāšu pārstāvjiem, 17% - viesstrādniekiem, 12% tumšādainiem cilvēkiem, bet 11% - aziātiem.² Savukārt Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (FRA) veiktais pētījums liecina, ka 43% Latvijā dzīvojošo ebreju pastāv bažas kļūt par vārdiska aizvainojuma vai uzmākšanās upuri, bet 32% ir bažas kļūt par fiziska uzbrukuma upuri.³

Internets ir piešķīris neiecietībai un naida runai lielāku spēku, kā arī plašākas un dziļākas izpausmes, kas nepaliek tikai virtuālajā telpā, bet var izpausties arī reālajā dzīvē. 2006. gadā tika pieņemta *Deklarācija par cieņu, iecietību un sadarbību interneta telpā*.⁴ To parakstīja lielākie interneta ziņu portāli, NVO un atsevišķas valsts institūcijas. Lai arī deklarācijā pausta apņemšanās izveidot neiecietības monitoringa sistēmu, tā joprojām nedarbojas. Arī interneta portālu redakcijas uz naida runu internetā līdz šim reaģējušas salīdzinoši pasīvi. Tieši kapacitātes trūkums naida runas identificēšanā ir viens no iemesliem, kas kavē interneta portālu un NVO aktīvu rīcību.

Kursa mērķis: attīstīt mazākumtautību un jauniešu organizāciju pārstāvju kompetenci naida runas identificēšanai, tādējādi veicinot efektīvu reaģēšanu uz naida kurināšanu internetā.

Kursa uzdevumi:

- **veicināt** dalībnieku interesi par naida noziegumiem un naida runu kā vienu no izplatītākajām neiecietības izpausmēm;

¹ Apmācību kursa „Naida kurināšanas ierobežošana internetā – saturiskie un tehniskie aspekti” apraksts ir sagatavots ar Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumenta un Latvijas Valsts finansiālu atbalstu. Par materiāla saturu atbild Latvijas Cilvēktiesību centrs.

² Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS, LGBT un viņu draugu apvienība Mozaīka, Uzskati par naida noziegumiem, Latvijas iedzīvotāju aptauja, 2011. gada decembris

³ FRA (2013), Discrimination and hate crime against Jews in EU Member States: experiences and perceptions of antisemitism, pieejams: <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/discrimination-and-hate-crime-against-jews-eu-member-states-experiences-and>

⁴ Deklarācija par cieņu, iecietību un sadarbību interneta telpā, 13.06.2006. Pieejama: <http://politika.lv/article/deklaracija-par-cienu-iecietibu-un-sadarbibu-interneta-telpa>

- **attīstīt** dalībnieku zināšanas un iemaņas, kas nepieciešamas cilvēktiesību veicināšanai un aizsardzībai interneta vidē;
- **izprast**, kāpēc naida runa ir cilvēktiesību pārkāpums;
- **apzināt** un **analizēt** naida runas iemeslus, izpausmes veidus, sekas, ka arī ietekmi internetā;
- **iepazīstināt** ar dažādām metodēm un rīkiem kā reaģēt un cīnīties pret naida runu internetā;
- **motivēt** un **iedrošināt** dalībnieku īstenot pasākumus pret naida runu internetā;
- **atbalstīta** jauniešu sadarbību kopīgu aktivitāšu īstenošanai.

Kursa apjoms: 20 stundas:

- 12 stundas saturiskie aspekti (starptautiskie standarti naida kurināšanas ierobežošanā, Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakse, LV tiesu prakse un problēmas, u.c.);
- 8 stundas tehniskie aspekti (naidu kurinošu komentāru un satura identificēšana un fiksēšana, ziņošana, u.c.).

Apmācību metodoloģija: apmācību ietvaros tiks izmantotas gan formālās, gan neformālās izglītības metodes, tādējādi nodrošinot dalībnieku vispusīgu un aktīvu līdzdalību apmācību procesā – gan veidojot izpratni par tematu, gan apgūstot nepieciešamās zināšanas:

- ekspertu lekcijas dos iespēju padziļināti izprast apmācību tēmas un to savstarpējo mijiedarbību;
- uzdevumi, piemēru analīze un spēles dos iespēju iegūtās teorētiskās zināšanas pielietot praktiskos uzdevumos, tādējādi nodrošinot aktīvāku dalību apmācību procesā un veicinot dziļāku izpratni par tēmu.

Kursa rezultātā dalībnieki:

- **atpazīs** naida izpausmes veidus un vietas;
- **spēs** ziņot par naida izpausmēm;
- **nodos** iegūtas zināšanas tālāk savas organizācijas pārstāvjiem un citu organizāciju biedriem;
- **nodrošinās** naida runas monitoringu internetā.

Apmācību programmas elementi:

- Naida noziegumi un naida runa kā viena no izplatītākajām neiecietības izpausmēm;
- Starptautiskie/ nacionālie standarti un tiesu prakse;
- Sociālo mediju loma naida kurināšanā;
- Emocionālā pazemošana internetā jeb *cyberbullying*;
- Antisemitisma izpausmes;
- Naida kurināšanas identificēšanas tehniskie aspekti.